

**Ocena osiągnięć dr Tomasza Suleja
ubiegającego się o nadanie stopnia doktora habilitowanego**

1. Osiągnięcia naukowo-badawcze.

Od początku swojej działalności naukowej dr Tomasz Sulej opublikował 24 prace recenzowane, 6 abstraktów konferencyjnych, 1 recenzję i 11 artykułów popularnonaukowych. Ponadto opublikował dwie książki popularnonaukowe, z których jedna doczekała się tłumaczeń na język niemiecki i angielski, oraz jest autorem pięciu rozdziałów w skryptach. Po doktoracie – obronionym w Instytucie Paleobiologii PAN w roku 2006 – ukazało się napisanych z jego udziałem 17 prac recenzowanych, w tym jedna samodzielna i 16 we współautorstwie. Spośród wyżej wspomnianych prac habilitant wybrał osiem artykułów, które jego zdaniem spełniają warunki art. 16 ust. 2 aktualnie obowiązującej *Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki*, jako jednotematyczny cykl publikacji pod wspólnym tytułem „Przemiany faun lądowych kręgowców w polskim triasie”. Artykuły te zostały opublikowane w latach 2008-2013.

Wśród tych ośmiu publikacji można wyróżnić trzy grupy prac. Pierwsza, o największym ciężarze gatunkowym, to monograficzne opracowania nowych gatunków czworonogów, pisane samodzielnie bądź z niewielką liczbą współautorów, przy znaczącym udziale Habilitanta (Sulej 2010, Sulej i Niedźwiedzki 2013, Niedźwiedzki et al. 2012). Druga, to krótkie raporty wieloautorskie, wstępnie informujące o nowych znaleziskach skamieniałości kręgowców w triasie Polski (Dzik et al. 2008, Sulej et al. 2011, Sulej et al. 2012, Tałanda et al. 2011). Trzecia, to obszerna praca dotycząca płazów z triasu Czatkowic, w której udział Habilitanta jest niewielki (Shishkin i Sulej 2009).

W pierwszej grupie pozytywnie wybija się samodzielny opis czaszek nowego gatunku aetozaura, *Stagonolepis olenkae*, oparty na rozproszonym materiale z górnego triasu Krasiejowa, a opublikowany w renomowanym czasopiśmie *Zoological Journal of the Linnean Society*. Zarówno tekst, będący bardzo szczegółową analizą badanego materiału, jak i ilustracje są na najwyższym poziomie. Szczególnie rzucają się w oczy znakomite rekonstrukcje rysunkowe całej czaszki oraz fragmentów puszkii mózgowej, będące, o ile mi

wiadomo, własnym dziełem Autora. Praca ta będzie niewątpliwie ważnym punktem odniesienia dla przyszłych badaczy aetozaurów.

Dwie pozostałe prace z tej grupy napisane zostały z wieloletnim współpracownikiem Habilitanta, dr Grzegorzem Niedźwiedzkiem, a jedna z nich dodatkowo z prof. Jerzym Dzikim. Praca o płazie z rodziny Capitosauridae, z dolnego triasu w Wiórach (północne obrzeżenie Gór Świętokrzyskich), której Habilitant jest pierwszym – niealfabetycznie – autorem, opisuje uboższy materiał niż w przypadku monografii o aetozaurach. Mamy do czynienia wyłącznie z fragmentem czaszki i częścią żuchwy. Mimo to, także i tutaj daje się zauważyć wysokiej klasy warsztat badawczy i publikacyjny, a wnioski, w powiązaniu z danymi dotyczącymi tropów czworonogów, znalezionych w tej samej formacji, rzucają nowe światło na ewolucję wczesnych kapitozaurów i ich tryb życia.

Trzecia praca dokumentuje niezwykle znalezisko wielkiego drapieżnego archozaura z górnego triasu Lisowic, nazwanego przez autorów *Smok wawelski*. W tym przypadku udział Habilitanta jest mniejszy (30%), a dokładny opis i interpretacja pozostawione zostały na przyszłość Grzegorzowi Niedźwiedzkiemu, który oparł na tym materiale swoją rozprawę doktorską. Co ciekawe, pierwsze rozpoznanie, zawarte w pracy Niedźwiedzki et al. (2012), uznające smoka za archozaura o mieszanych cechach krokodylowo-dinozaurowych, zostało zakwestionowane we wspomnianej pracy doktorskiej, a *Smok wawelski* został zaliczony niewątpliwie do teropodów. Jednym słowem należy uznać, że omawiana publikacja, choć rozbudowana i ważna, miała jedynie charakter wstępny.

W przeciwieństwie do wyżej omówionych prac, publikacje z drugiej grupy bardziej świadczą o Habilitancie jako świetnym paleontologu terenowym i organizatorze, niż prezentują jego ściśle naukowe osiągnięcia. W różnorodnym zestawie autorskim przedstawiają one owoce poszukiwań i wykopalisk w triasie pomiędzy Opolem a Zawierciem, prowadzonych przy współudziale studentów i młodzieży zainteresowanej paleontologią. Wykopaliska te, zainicjowane przez prof. Dzika i kontynuowane przede wszystkim pod kierunkiem Habilitanta, przyniosły niezwykle rezultaty w postaci zespołów fauny i flory i są absolutnym fenomenem w historii polskiej paleontologii. Jednak opisy skamieniałości w tych czterech pracach mają raczej charakter wstępny, niepogłębiony, i można je potraktować raczej jako tło badawcze dla bardziej zaawansowanych publikacji z pierwszej grupy. Mimo to włączenie ich do zestawu publikacji dokumentujących osiągnięcia naukowe uważam za zasadne.

Nie uważam tego w przypadku ostatniej pracy, Shishkin i Sulej (2009), o płazach tarczogłowych z dolnego triasu Czatkowic. Zamieszczenie jej wśród publikacji

habilitacyjnych było moim zdaniem pomyłką. Traktuje ona co prawda o triasowych czworonogach z Polski, ale odbiega terytorialnie i metodologicznie od pozostałych prac, a przede wszystkim udział Habilitanta – według jego własnej deklaracji – był tutaj nikły. Jeśli wkład Michaiła Szyszkiwa wynosi ok. 80%, to jest to nieomal jednoautorska praca tego wybitnego znawcy płazów mezozoicznych i bez względu na jej objętość i znaczenie nie powinna być podana jako część głównych osiągnięć Habilitanta. Pozostałe publikacje aż nadto wystarczają, aby wydać ocenę pozytywną o jego dokonaniach.

Choć ocenie recenzenta podlega dorobek Habilitanta, a nie jego autoreferat, mimo to pozwolę sobie w tej sprawie też wyrazić swoją opinię. Moim zdaniem, autoreferat jest nienajlepiej skonstruowany. Zadaniem autoreferatu jest przedstawienie syntezy odkryć, zawartych w głównych publikacjach, tak aby uwypuklić ich wspólny sens jako jednotematycznego cyklu. Nie powinno natomiast być w autoreferacie omówienia każdej publikacji z osobna, a tym bardziej nie powinno być tak drugorzędnych szczegółów jak kto, kiedy i w jaki sposób dostarczył Habilitantowi materiał do badań. Tego wszystkiego recenzent może dowiedzieć się z samych publikacji. Jeśli tytułem zbiorczym ośmiu głównych publikacji są „Przemiany faun lądowych kręgowców w polskim triasie”, Habilitant powinien był w sposób syntetyczny, ale i wyczerpujący, przedstawić, jakie to przemiany na tym obszarze są dokumentowane przez jego publikacje – jeśli istotnie takie przemiany zostały zauważone. Tymczasem w króciutkim wstępie znajdujemy tylko wzmiankę o trzech nowych stanowiskach z trzech różnych pięter triasu i odniesienie do konkretnych publikacji, bez pogłębionej analizy różnic między nimi i całościowego podsumowania.

Oprócz ośmiu prac, wytypowanych jako zasadnicze osiągnięcie Habilitanta, opublikował on po doktoracie dziewięć artykułów. Wszystkie dotyczą kręgowców mezozoicznych, przeważnie triasowych, jednak ich szczegółowa tematyka, ranga i udział Habilitanta są bardzo zróżnicowane. Na pierwszy plan wysuwa się gruntowne opracowanie histologii kości dinozauromorfa *Silesaurus opolensis* (Fostowicz-Frelik i Sulej 2010), opublikowane w czasopiśmie *Lethaia*. Tekst pracy w całości jest dziełem Habilitanta. Zupełnie inny charakter ma rozdział o aetozaurach w książce poświęconej wczesnym archozaurom, wydanej jako specjalna publikacja Geological Society of London (Desojo et al. 2013). Chociaż deklarowany przez Habilitanta udział to 10%, już samo zaproszenie go do współudziału w tak prestiżowym przedsięwzięciu świadczy o pozycji wśród badaczy tej grupy kręgowców. Wiele spośród pozostałych publikacji, dotyczących materiału z Polski, Litwy, Kazachstanu i Rosji, nawet sygnowanych przez wielu autorów, powstało z inspiracji Habilitanta i dzięki jego zdolnościom organizacyjnym. Należy tutaj podkreślić, że znakomita większość

recenzowanych publikacji Habilitanta ukazała się w czasopiśmie najwyższej rangi, bądź o wysokiej pozycji na liście filadelfijskiej, bądź w tak prestiżowym, choć nieindeksowanym czasopiśmie, jak *Palaeontologia Polonica*.

Według informacji podanych przez Habilitanta, w momencie składania wniosku jego prace cytowane były w sumie 129 razy (Web of Science; 285 – Scopus), indeks Hirscha wynosił 6 (Web of Science; 10 – Scopus).

Habilitant kieruje obecnie projektem badawczym NCN (2013-2015), a w przeszłości kierował projektem MNiI (2007-2009), National Geographic (2008) i MNiSW (2011-2013). Uczestniczył w projekcie KBN kierowanym przez prof. Magdalenę Borsuk-Białynicką (2000-2003) i ratunkowych pracach paleontologicznych w Krasiejowie (projekt finansowany przez cementownię Górażdże, 2000-2002). W latach 1998-2013 wielokrotnie wyjeżdżał na badania kolekcji kręgowców mezozoicznych w USA, Brazylii, Indiach, Niemczech, Anglii, Francji i Norwegii. Uczestniczył w ekspedycji na późną jurę Gór Karatau. Siedmiokrotnie brał udział w konferencjach międzynarodowych.

Za swoją działalność naukową Habilitant był kilkakrotnie wyróżniany. Otrzymał stypendium Fundacji na rzecz Nauki Polskiej (2002 i 2005) oraz wraz ze współpracownikami nagrodę Travelery 2008 i nagrodę prezesa PAN.

2. Działalność organizacyjna i dydaktyczna

W pracy naukowca trudno oddzielić jego działalność organizacyjną od naukowej. W przypadku Habilitanta podejmowane przez niego wysiłki organizacyjne i popularyzatorskie mają istotną wartość naukową, ponieważ owocują znaczącymi wynikami w postaci nowych odkryć, publikacji, zgromadzonych zbiorów skamieniałości i wciągnięcia dużej liczby młodych ludzi w krąg polskiej paleontologii. Oprócz wspomnianych już prac wykopaliskowych w triasie śląskim, organizowanych co roku w okresie wakacyjnym (2000-2013), Habilitant współorganizował i kierował wyprawami badawczymi do Rosji (2008, 2010, 2013) i Tunezji (2013). W dwóch ostatnich ekspedycjach do Wiaznik brało udział ok. 20 osób z Polski i Rosji.

Habilitant uczestniczył w tworzeniu ekspozycji muzealnych w Muzeum Ewolucji PAN (2000-2004), Muzeum Paleontologicznym w Lisowicach (2007-2008), Juraparku w Krasiejowie (2008-2010) oraz jest od 2011 roku kierownikiem Muzeum Ewolucji PAN. Organizował stanowiska tego muzeum w ramach Pikników Naukowych w Warszawie,

uczestniczył w Festiwalu Nauki, prowadzeniu różnorodnych spotkań i debat w Muzeum oraz wygłaszał popularne prelekcje w wielu miastach.

Do działalności dydaktycznej można zaliczyć opiekę Habilitanta nad studentami w czasie praktyk studenckich w Instytucie Paleobiologii PAN oraz opiekę nad studentami piszącymi prace dyplomowe na Wydziale Geologii UW.

3. Podsumowanie

Najważniejsze dokonanie naukowe dr Tomasza Suleja to ukazanie różnorodności świata kręgowców lądowych w triasie południowej Polski, a w szczególności w późnym triasie na obszarach położonych dzisiaj między Opolem i Zawierciem. Przyczynił się on do odkrycia i gruntownego opracowania wielu wcześniej nieznanych lub niewystarczająco zbadanych form, w tym płazów, gadów naczelnych i ssakokształtnych oraz żółwi. Wraz ze swoimi współpracownikami stworzył żywe środowisko młodych paleontologów, cały czas zasilane przez kolejnych uczestników prowadzonych przez Habilitanta prac wykopaliskowych. Nie uważam, aby tytułowe „przemiany” faun lądowych zostały już w wystarczającym stopniu udokumentowane, na razie mamy raczej dość wyrywkowe obrazy nie układające się w ciągłą ewolucję tych faun. Nie wątpię jednak, że taka aktywność poszukiwawcza, jaką prezentuje Habilitant, wkrótce przyczyni się do wypełnienia luk i tytuł jego cyklu habilitacyjnego, po poszerzeniu go o nowe publikacje, uzyska pełne uzasadnienie.

W związku z powyższym uważam, że osiągnięcia habilitanta spełniają kryteria określone w art. 16 *Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* z dnia 14 marca 2003 roku (z późniejszymi zmianami) i wnioskuję o nadanie dr Tomaszowi Sulejowi stopnia doktora habilitowanego.

